

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims.

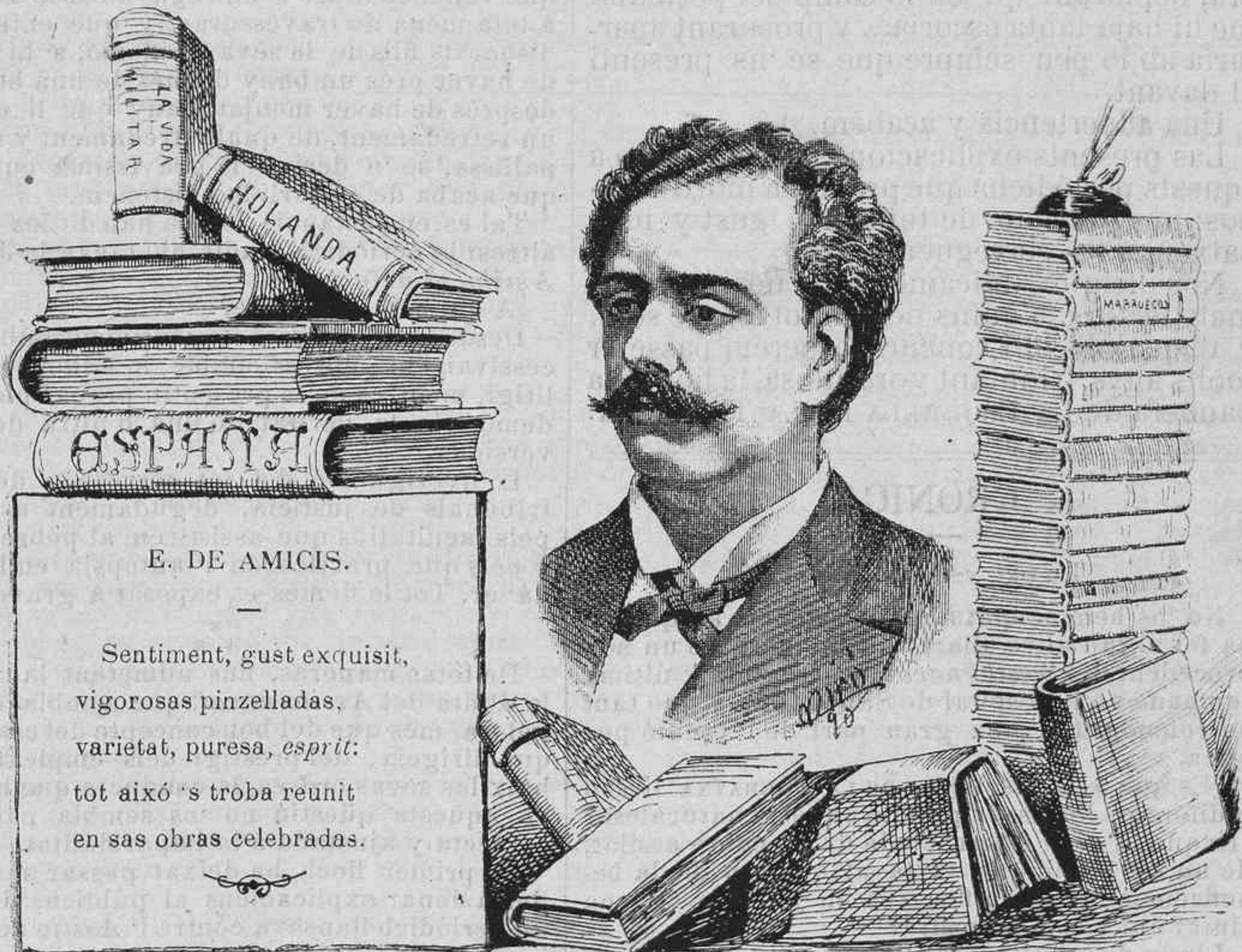
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

E. DE AMICIS.

Sentiment, gust exquisit,
vigorosas pinzelladas,
varietat, puresa, *espirit*:
tot aixó 's troba reunit
en sas obras celebradas.

À NOSTRES LECTORS.

Fa ja algún temps que certs periódichs, incapassos d'elevarse á capaltura, pero molt aptes pera revolcar-se en lo fanch de la enveja y las malas passións, venen dirigint á LA ESQUELLA DE LA TORRATXA atachs é imputacions calumniosas, als quals, fins avuy, no hem contestat may.

La nostra antigua historia, los anys que aquest periódich conta de vida y, més que tot, la alta consideració que 'l públich nos dispensa y 'l criteri seré dels nostres lectors, nos posan sobradament á cubert de la verinosa baba dels nostres rastres enemichs.

Ab tot, á pesar del asco que las sèvas calumnias nos inspiran, creyém arribat lo cas de rompre 'l silenci á fi de que ningú pugapendre per cobardía lo que no es sino despreci y repugnancia á encararnos ab periódichs que 's valen, per atacarnos, d'armas indignas y repugnants.

Sense la més pètità noció de lo que la premsa representa, sense sospitar siquiera que l' escriptor ha de tenir dignitat y conciencia dels sèus actes, aquests infelissos se figuran que pera alcansar lo favor del públich basta ab moure escándol, mossegar reputacions immaculadas y escupir á tort y á dret.

Que ho vajan creyent aixís. Nosaltres marxarém pèl mateix camí qu' hem seguit fins ara, deplorant qu' en lo camp del periodisme hi haja tanta escoria... y procurant apartarla ab lo peu sempre que se 'ns presenti al davant.

Una advertencia y acabém.

Las presents explicacions no las doném á aquests periódichs que pretenen mortificar-nos: nos preciém de tenir bon gust y may baixém á las clavegueras.

Nos dirigim únicament als nostres estimats lectors, á quins devém tot lo que som, y ab qual decidit concurs esperém passejar molts anys, triufant y orgullosa, la honrada bandera de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

CRÓNICA.

LO DEL «ASSILO NAVAL.»

No 'ns hem ocupat ab la insistencia ab que ho ha fet algún altre diari, de la mort de un noy procedent del *Assilo naval*, ocorreguda l' última senmana en l' Hospital de Santa Créu y que tant ha conmogut á una gran part de l' opinió pública.

¿Es que á la ESQUELLA DE LA TORRATXA li son indiferents los assumptos de aquesta naturalesa? ¿Es que la mort desgraciada de un pobre assilat, de un sér humil que vivia al amparo de la beneficencia no significa res en la vida de una ciutat culta com la nostra?

Lluny de nosaltres tan inhumana indiferencia Pero hem de dir la veritat. Desde 'l primer

instant vejerem anunciar lo fet ab un luxu tal de apassionament, que no poguerem menos de contenirnos guardantnos de deixarnos arrastrar per la corrent.

Perque de lo que 's deya y de lo que s' escribia venia á deduirse que l' *Assilo naval* era una especie de Inquisició flotant, los empleats del establiment una cáfila de capatassos d'ingeni sense entranyas, la Junta directiva una colecció de negrers. Semblava que allí no hi havia altre propósit que 'l dalé de buscar victimas, entre 'ls noys desamparats, pèl gust de desfogar en ells la ira y 'l mal humor de aquells sèrs desnaturalisats.

Y tot aixó, francament, referintse á un establiment de beneficencia que manté ab lo públich tracte no interromput, no pogué menos de semblarnos algún tant inverossimil.

* * *

L' historia del desventurat Joaquim Llorach s' ha explicat de dos maneras.

Los que volen que á tota costa siga una victima del *Assilo naval*, diuen que á conseqüencia de una travessura de xicot (l' haverse tirat á l' aygua á nadar contra lo terminantment prohibit), un dels oficials del *Assilo* las emprengué ab ell descarregantli tan terribles cops ab un reventch, que d' ells necessariament se 'n originá la *mielitis aguda* que ha acabat per portarlo á la sepultura.

Los que tenen interés personal en defensarse de tan grave imputació asseguran que 'l cástich sigué suau, casi paternal (un parell de clatelladas y un latigasso á las ancas): que 'l Joaquim Llorach estigué á bordo tres días sense queixarse de res: que al cap de tres días desertá: que vejentse lliure s' entregava sense restricció á tota mena de travessuras, y que entre altres disbarats fills de la sèva irreflexió, s' hi conta 'l de haver prés un bany de més de una hora poch després de haver menjat, bany que li ocasioná un refredament, de qual refredament y no de la pallissa, se 'n derivá la gravíssima enfermetat que acaba de costarli la existencia.

Tal es, en sustancia, lo que han dit los uns y 'ls altres: lo periódich aludit, al atacar; la Junta del *Assilo*, al defensarse.

¿A qui hem de creure?

Desde luego no será lo sentiment públich, excessivament impressionable, lo millor jutje en lo litigi, mentres no 's presentin probas plenas que demostrin la veritat de una ó altra de abduas versións.

L' averiguació del fet correspón de plé als tribunals de justicia, degudament assessorats pèls facultatius que assistiren al pobre Llorach y pèls que practicaren l' autopsia en lo sèu cadáver. Tot lo demés es exposat á graves errors.

* * *

De totas maneras, fins admetent la versió de la Junta del *Assilo naval*, que sembla está molt gelosa, més que del bon concepte del establiment que dirigeix, del prestigi dels empleats que té baix las sèvas ordres, la conducta que ha seguit en aquesta qüestió no 'ns sembla pas del tot correcta y ajustada á la imparcialitat.

En primer lloch, ha deixat passar massa dias fins á donar explicacions al públich, desde que un periódich llansava contra l' *Assilo* acusacions tan graves. Ella devia, en nostre concepte, parlar desseguida, y hauria produhit molt bona impre-

sió, si desentenentse de tota afecció personal, hagués dit:

—«Encare que tenim impressions propies que atenúan molt la gravetat de la noticia que referent á un fet ocorregut en l' *Assilo naval* publica *Lo Diluvi*, no vacilém un moment en confiar desde ara l' averiguació del assumpto als tribunals de Justicia, resoltos á secundarlos ab la major eficacia.»

Ab una nota per l' istil, y ab la noticia de que l' empleat, autor del cástich inferit al assilat Llorach, quedava suspés d' empleo y sou, s' hauria conquistat la Junta del *Assilo naval*, l' aplauso de totas las personas desapassionadas.

Perque de totas maneres resulta evident que l' empleat, fins admetent la versió de la mateixa Junta, ha faltat á sos debers.

L' article 55 del reglament del *Assilo* prohibeix terminantment als oficials y empleats del barco infligir cástichs corporals als assilats, ni ab la má, ni ab lo bastó, ni ab lo revench, ni ab res, baix pena de ser suspesos d' empleo y sou per quinze dias la primera vegada que faltin y de ser donats de baixa en cas de reincidencia.

De manera que al confessar la Junta que 'l cástich que aplicá l' oficial Lozano al noy Llorach, se reduhí á un parell de clatelladas y á algún latigasso, confessa obertament que 'l citat oficial faltá al article 55 del reglament del *Assilo*. ¿Cóm no s' ha fixat la Junta en aquesta falta reconeguda y confessada?

*
* *

Pretén ella que donar de baixa á un oficial, per tals motius, ha de redundar en detriment de la disciplina dels assilats.

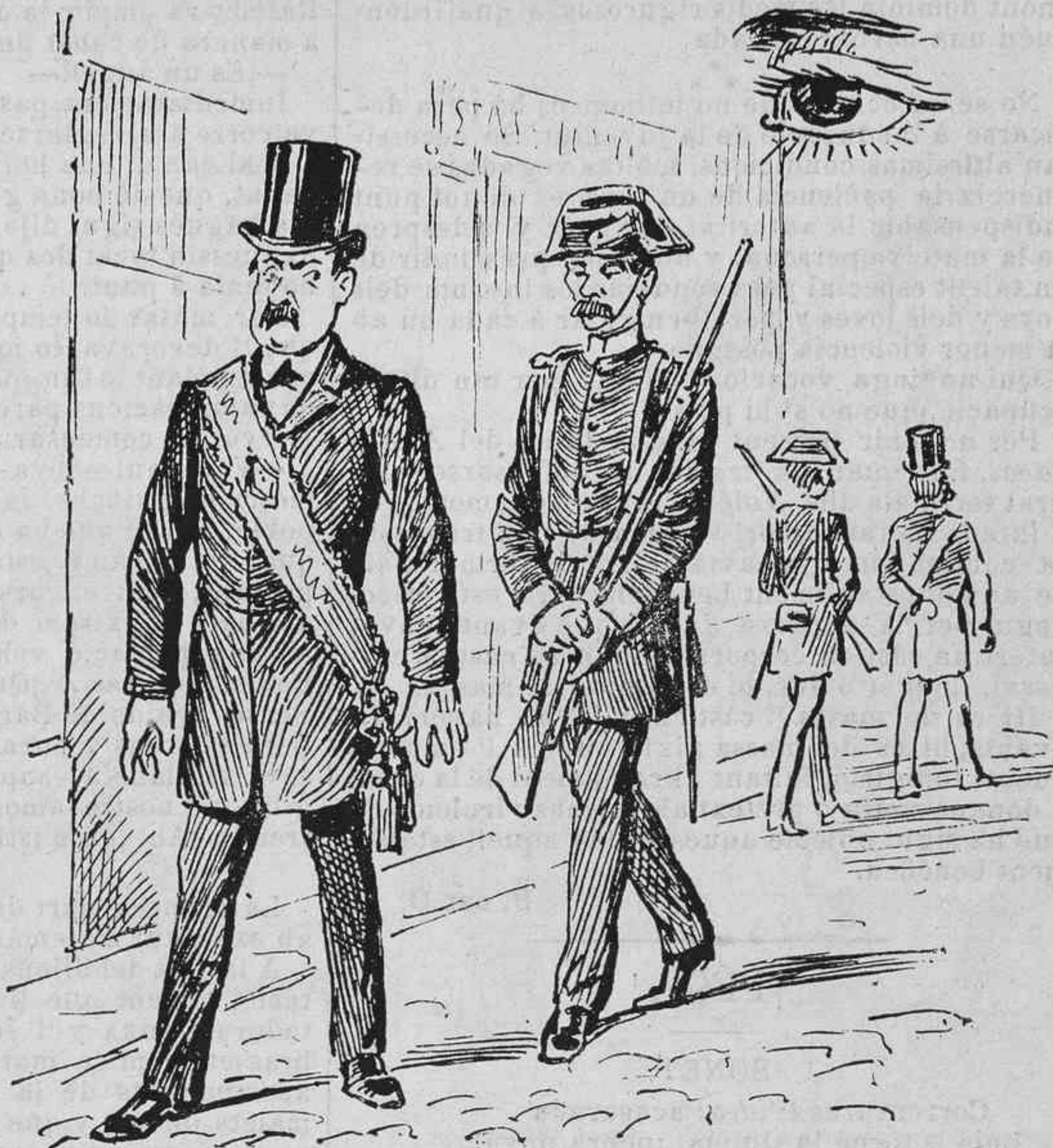
¡Trista confessió!

¿No bastan per ventura los medis reglamentaris per conservar l' ordre y la disciplina, que 's fa precis excedirse? ¿No bastan lo carinyo, l' emulació, 'ls estímuls que troban sempre 'ls bons educadors de la juventut, que 's fa necessari apelar als cástichs corporals, més ó menos durs, tancant los ulls als articles del reglament que 'ls prohibeixen?

No hi val dir que semblants cástichs en la dosis en que s' aplican son paternals, ni menos suposar que 'ls pares de familia fan lo mateix quan se tracta de la correcció dels seus fills... No, de cap manera.

En primer lloch, lo pare que ha engendrat á un fill coneix millor que ningú lo que li convé: sent per ell un carinyo que no podrà tenirli may

PRECAUCIONS.

¿No sería convenient que certs *regiradors* anessin dia y nit acompanyats d' aquesta manera?

una persona extranya, y es rey dintre de casa seva.

¡Quánta diferencia entre la vida de casa y la vida del assilo! A un fill de familia, una clatellada á temps, un assot que no li trencará cap os, ni li causarà 'l més minim desperdici, pot desviar-lo á temps del mal camí y evitarli fatals resultats. En cambi, en un assilo, comensáu á pegar lleugerament, tant lleugerament com vulguéu y 'l contagi que s' estableix desseguida entre 'ls assilats farà que l' enduriment se propagui, y que haguéu de acabar per carregar la má més de lo que voldriau, y sempre inútilment. A copia de pallissas lo assilat se torná masell.

No es aquest lo camí de la seva educació.

Més se logra estimuland lo punt d' honor y l' amor propi del pobre assilat, que sabatejantli la pell y endurintli las entranyas.

Ho hem vist mil vegadas. Millors homes formarà sempre l' establiment que haja sapigut trobar las vias del cor del noy, que aquell altre ahont lo rigor se manifesti á cada punt y per medis contundents. Una penitencia lleugera li farà venir las llágrimas als ulls, mentres que un cástich dur provocarà en ell l' ira y avivarà en son esperit la rebeldia.

En aixó de la repressió tot es relatiu dintre de cada sistema. Si un noy de un establiment ahont dominin los medis suaus tè, per exemple, passió pèl joch, privéulo del recreo y sentirà més aquest contratemps, que un altre noy de un establiment

ahont dominin los medis rigurosos, alquallidonguéu una bárbara llisada.

* *

No se 'ns oculta que no tothom es bó pera dedicarse á l' educació de la juventut. Se necessitan altíssimas condicions: moltes vegades se requereix la paciència de un sant: es de tot punt indispensable la autoritat que naix y 's despren de la mateixa persona, y no 's pot prescindir de un talent especial pera sondejar los instints dels noys y dels joves y pera ben guiar á cada hù ab la menor violència possible.

Qui no tinga vocació decidida per tan difícil ocupació, que no s' hi posi.

Per no tenir present aixó la Junta del *Assilo naval*, fins quan ha tractat de defensarse s' ha tirat terra als ulls. Volém creure bonament que l' infelís Llorach, morí víctima de una travessura comesa quan ja havia deixat de formar part de aquell establiment benéfich; pero está reconegut per la mateixa Junta, que avants havia sufert un cástich corporal, y aquest cástich corporal, lleuger ó dur, hi es sempre de massa.

Hi es de massa 'l cástich, y ja ho havém dit avants, hi es de massa aixís mateix l' empleat que va infligir-lo, faltant al reglament de la casa, y donant motiu ó pretext als atachs virulents de que ha sigut objecte aquests dias aquell establiment benéfich.

P. DEL O.

¡PÉGA!

SONET.

Corrent tras l' *ideal* acasarada
boja 's torná la Quima, ¡pobra noya!
Al perdre sa familia semblant joya
va quedar pensativa y capficada.

Buscaren, per curar la desgraciada,
un marit ignorant de la tramoya,
y ¡oli en un llum!—*Miracle!*—diu cofoya
la familia—*miracle, ja es curada!*

Curada, sí, mes ¡ay! que alguna volta
compara lo que tè... ab lo que voldria
y li torna á venir la *bogeria*...

Y son marit, veyent sa poca solta,
li diu ab tendre véu:—*Quimona mta,*
si ara fos á fer, no 'm casaria.

E. VILARET.

ANADA Y TORNADA.

A primers d' agost, en Rafelet va rebre una carteta perfumada, que deya concisament:

«Rafel mèu: dijous marxém. Sortirém d' aquí en lo tren de las vuit. Procura ser puntual y vés de pujar en lo mateix wagó que nosaltres.»

Si l' honor d' un marit no fos una cosa sagrada y hasta inviolable, no estaria de més explicar, pera millor inteligencia dels mèus lectors, que en Rafelet y donya Conxa—l' autora de la carta—sostenen relacions de cert género, portadas ab molt sigilo y ab una habilitat extraordinaria.

Pero la pau del matrimoni val més que tot, y per lo tant, prescindint de detalls més ó menos escabrosos, deixarem de banda las interioritats de la vida conjugal y continuarem la historia.

* *

Com es de reglament en semblants cassos, en

Rafelet va omplir la carta de petóns, exclamant á manera de cohet final:

—¡Es un ángel!—

Inmediatament, passant de la poesia á la prosa, va corre á arreglarse la maleta.

Y al cap d' una hora, ab tant deliri havia treballat, que de bona gana hauria pres que aquell dia hagués sigut dijous y que en aquell moment haguessin tocat dos quarts de vuyt del mati. Tot ho tenia á punt.

Per matar lo temps y calmar la impaciencia que 'l devorava, lo jove va encendre un puro, y contemplant lo fum que 's caragolava, bifurcantse en ramificacions parecudas á las banyas d' un ciervo, va comensar á tirar cálculs.

—Vet' aquí—deya—que se 'm preparan dos mesos magnífichs. Jo ja tinch habitació presa al poble. Per lo que ha dit ella varias vegadas, ell quan es al camp está tot lo dia fora, cassant, pescant, fent excursions fins qui sab ahónt y arribant al extrém de passar dos ó tres dias en alguna població vehina, sense cuidar-se de la Conxa per res... ¡Qui més felís que nosaltres! Sense 'l ruido de Barcelona, tenint mil ocasions pera véurens y enrahonarnos, podrém burlar la seva vigilancia—suposant que aquest home vigili—y 'l nostre amor no tindrà obstacles ni barreras. ¡Ah! ¡quin istiu, quin istiu!...

* *

La primera part del programa va cumplirse ab exactitut matemática.

A las set del dijous, en Rafelet ja era á la estació, tement que li escapés lo tren. La encantadora Conxa y 'l seu marit van arribar fent brasset, com lo matrimoni més felís del món, acompanyats de la criada, que 'ls duya una maleta de má, y que al veure al senyoret Rafel no va poguer aguantarse 'l riure. La criada era la qui li havia portat la famosa carta y estava enterada de tota la historia.

Quan lo matrimoni va pujar al tren, lo jove no 's va descuidar de seguirlo y ficarse en lo mateix wagó: era lo convingut.

Tan bè va arreglarho la casualitat, que 'l marit y l' amich...—diguémne *amich* per dirne alguna cosa—l' amich de la senyora, seyan l' un al costat del altre.

La locomotora va xiular, lo tren va posarse en marxa y ja tenim als nostres personatjes encaminantse á la seva residencia d' istiu.

* *

Qui va comensar la conversa, es difícil dirho; lo cert es que un quart després d' haver sortit de Barcelona, lo marit y l' amich de la senyora estavan ja enredats en afectuós diálech.

—¿Que va molt lluny vosté?—preguntava 'l marit, mirant al jove ab verdadera simpatia.

—A Puigcornut.

—¡Hombre! Nosaltres també. ¡Ja es coincidencia!

—Realment: no sol serhi gayre aficionada la gent de Barcelona á aquest poble.

—De tots modos, jo me 'n alegro moltíssim. Desde ara 'm poso á la seva disposició. Martí Camps, servidor de vosté; li presento igualment la mèva senyora. Conxa, 'l jove també va á Puigcornut, com nosaltres.—

La senyora y en Rafelet se mossegaren lo llabi per no riure y 's van fer una cortesia.

Lo jove contestá ab molta naturalitat:

—Rafel Vidal, per tot lo que li puga ser útil.—
Entre tant, lo tren corria sense fer cas de las

LAS MANIOBRAS DE CALAF.

—¡Eh! ¿qué es eso?
 —Nada, mi primero; que mus estamos ensayando pa las maniobras ..

—¡Ay, Sanchez! ¡no 't deixis matar!
 —No seas tonta, Marieta. ¡Si será una batalla de broma!

Com que dihen que á Calaf hi ha poca aygua, haurán d' enviarn'hi de Barcelona.

La fey.a que ti.drán lo capellá y 'l metje d' irant la batalla.

(Continuará.)

hipocresias dels homes ni de las habilitats de las donas, salvant terraplens, atravessant túnels, crasant rius y acostantse á Puigcornut ab una rapidés casi diabólica.

* * *

La rutinaria vulgaritat de la vida estiuhenca en un poble de montanya tothom la sab y tothom la coneix. Lo que no sab tothom, es l' animació y atractiu que aquesta vida adquireix combinant elements tan á propòsit com la juventut de 'n Rafelet, la passió de la hermosa Conxa y la sòlida candidés del senyor Martí.

Repeteix lo que hi dit al principi. L' honor d' un marit es una cosa sagrada y hasta inviolable. Tirém, pues, un vel sobre las escenas que 'ls arbres més frondosos de Puigcornut van presenciari, y limitémnos á dir que 'ls dos amants van passar un parell de mesos emborratxantse d' amor..... y esquivant las miradas del ignocent marit, com las ratas fujen del gat.

—¿Qué 's deu haver fet aquell jove que va venir ab nosaltres en lo tren?—deya devegadas lo senyor Camps.

—¡Oh!—feya la sèva senyora, per qui aquella situació tenia un encant irresistibile:—¡vès á sapiguer!...

* * *

Han transcorregut los dos mesos convinguts. A mitjos d' octubre 's torna á Barcelona. És la costum de cada any.

Lo senyor Martí y la sèva esposa entran en la sala d' espera de la estació de Puigcornut.

Lo primer que se 'ls presenta al davant es en Rafelet, que també torna á la ciutat aquella tarde.

—¡Caramba!—exclama 'l senyor Martí, corrent á allargarli la mà—¡Gracias á Déu! ¿Creurá que durant aquests dos mesos no hi fet altra cosa que mirar si 'l veyá?

—Li juro—respón en Rafelet—li juro que jo també molt sovint mirava si 'l veyá á vosté...

A. MARCH.

ÍNTIMA.

¿No sabs lo que son gelos?... Donchs escóltam y ho sabrás .. ¡T' ho diré en brevissims mots!
¿Tè 'n recordas d' ahir?... ¡Prou té 'n recordas!...
Donchs alló son 'ls gelos... ¡sols alló!...

Un balcó mitj obert, enfront d' un altre;
tú á dintre del primer... jo en lo segón;
tú al costat del promés, rojas las galtas...
jo blanch com lo paper, en mon balcó...

Quatre ulls que adelarats, ab goig se miran;
dos ulls, que desde dalt ho veuhen tot;
dos cors, esbategant l' un sobre l' altre,
y un altre que 's parteix y esclata en plors...

Dos sers, que dolsament juntan sos llabis
y riuhen... al compás de cent petóns,
y un home que plorant tè diu «perjura»
y 's llenza daltabaix del seu balcó...

Compassiva has sigut, y mas feridas
m' has vingut á guarir, més ¡ay! no 'l cor...
y ara... ja ho sabs... ja ho veus, aixó son gelos,
aixó sols son los gelos... ¡sols aixó!...

M. RIUSEC.

CRÓNICA LOCAL.

En un moment de mal humor, sens dupte, en Voltaire va dir una vegada que 'ls diaris eran los arxius de las tonterias.

Si llavors, que 'ls diaris no 's feyan en la forma que avuy, l' autor de *Micromegas* s' expressava d' aquesta manera ¿qué diria si ressucités y llegís la crónica local d' alguns dels diaris d' avuy dia?

N' hi ha per llogarhi cadiras.

Ja no es alló que deya l' Aulés l' any 70:

«Que no hi haurá professó,
que fulana 's fica monja,
que ahí ab una pell de tronja
va pendre mal un senyó...»

Ara 'l que pren mal es lo desventurat que s' atreveix á llegir la gacetilla dels *ecos de la opinió*.

Hi ha noticias d' una insignificancia grandiosa.

Exemples:

«Han sido repintados los confesicnarios del Pino»

«Ayer hacia un calor bochornoso.»

«Los municipales han estrenado zapatos nuevos.»

Lo raro seria que 'ls municipals haguessen estrenat sabatas vellas; pero encare aixó es lo de menos.

Quan s' acosta l' época de las festas majors, los que tenim la debilitat de llegir la *crónica* del diari ja tremolém.

«El miércoles empieza la fiesta mayor de San Onofre de Matagossos. La sociedad *La lira de plata dorada* ha contratado para que le toque los bailes, la orquesta dels *Llamparóns*, de Vila-cendrosa.»

«El 14 de este mes tendrá lugar la fiesta mayor del pintoresco pueblo de Riballanuda. Además de los oficios y otras funciones religiosas, habrá carrera de sacos y tiro de gallinas á pedradas. Los casinos *La pastanaga* y *Centro de la amistad y el compañerismo* quemarán algunos cohetes y elevarán un globo y otras cosas.»

Tot aixó á nosaltres 'ns té completament sense cuydado; pero ho hem de llegir vulgas no vulgas, perque fora d' aixó, la crónica no diu res més.

Lo rengló de inauguracions es també molt entretengut.

«Ha abierto sus puertas el establecimiento de don Fulano de Tal, dedicado al negocio de trapos viejos y otros articulos de fantasia.»

«Se ha inaugurado la tienda que don Mengano de Cual destina á la venta de buñuelos usados y varias novedades por el estilo.»

Pero quan un cau irremisiblement d' espatllas es lo dia que sense pensar bè ni mal, agafa 'l diari y llegeix una gacetilla del tenor següent:

«Ayer se unieron con el indisoluble lazo del matrimonio, la linda señorita Tomasa Pérez de Gómez con el conocido joven don Juanito Gratacamas, siendo apadrinados en tan solemne acto por el reputado tocador de castañuelas don Pedro Bocatuerta. Los novios salieron en el tranvía de las nueve y media, para Sans, en donde pasarán la luna de miel.»

¡Ay, si en Voltaire tornava!

¿Arxiu de las tonterias...?

Me sembla que ara 'n diria *quarto dels mals endressos*.—MATÍAS BONAFÉ.

ENTRE LAS DOS «CERVANTES».

—Després que en aquesta vida
vaig passar tragerias mil,
¿encara, mort, me sacsejan?
¡Déixinme dormir tranquil!

LLIBRES.

TOPOGRAFIA ANTIGUA DE BARCELONA.—*Rodalía de Corbera*, per SALVADOR SANPERE Y MIQUEL.—Es un treball curiosíssim fill de grans coneixements sobre la Barcelona antiga, de un esperit de investigació incansable y de un estudi porfiat. Sols lo Sr. Sanpere y Miquel podia, en lo curt espay de cinch mesos, descobrir tantas noticias perdudas ú olvidadas, coordinarlas y relacionarlas ab tant de talent y oferirlas ab tant patriotisme á sa ciutat natal.

Dos grossos volúms que reuneixen en conjunt unas 800 pàginas, plé de planos topogràfichs lo primer, compost lo segón de un sens fi de documents desenterrats de nostres arxius, forman l'obra del distingit historiador.

La seva importancia en semblants moments no es menester encarirla. Barcelona 's troba fá temps enredada en un plet sobre reivindicació de terrenos que podria costar un sentit á la ciutat. Lo Sr. Sanpere, al fixar los limits precisos de la antigua Rodalía de Corbera, presta no sols un bon servey á la historia, sinó també al municipi barceloní y als tribunals de justicia, que aquesta vegada podran fallar la qüestió ab verdader coneixement de causa.

Nosaltres desitjém que l' éxit mes felís coroni

dignament lo treball inmens que s' ha prés lo Sr. Sanpere en una qüestió tan interessant.

CANTARES DE D. M. SERRANO DE ITURRIAGA, *ab un prólech de D. MANUEL CAÑETE*.—Fer cantars es fácil: ferlos bons, que tanquin ideas novas, que tingan sabor popular, que sorprenguin desde 'l moment de llegirlos y s' encastin á la memoria, ja es més difícil. Pero hi ha una cosa més difícil encare que tot aixó y es escriure un judici crítich de una colecció de cantars. Analisarlos de un á un seria una feyna enfadosa: tractar d' ells en conjunt, quan son tan diversos los sentiments que 'ls inspiran, es poch menos que impossible.

Tal nos succeheix en l' ocasió present. Lo senyor Serrano sent lo género, troba sovint ideas, sab colorirlas, iluminarlas, encarnarlas en la forma de la poesia popular, y aquest es en nostre concepte lo mérit principal de aquesta classe de composicions.

Lo que valen realment no hem de dirho nosaltres: ho dirá 'l poble si se 'ls apropia, tal com s' ha apropiat ja molts dels que vá publicar en sa juventut l' aplaudit poeta Melcior de Palau. Aquest es lo triunfo major á que pot aspirar un autor de cantars. Quan lo poble admet la moneda del seu encuny, senyal qu' es de bona lley.

Creu lo Sr. Cañete, en lo prólech, que lo que

ha passat ab los cantars del Sr. Palau passarà també ab los del Sr. Serrano. Per la nostra part abundem en la mateixa opinió.

Lo número 9 del *Avens*, corresponent al mes de setembre, conté un notable article titulat «Pesqueries y casseras» de Bosch de la Trinxeria, una biografia de Gonzalo Serrallera deguda á don Conrat Roure, poesias de Moliné y Brasés y altres autors y abundants notas bibliogràfiques. Adornan lo text alguns grabats y ademés del folletí que conté l' Atlas de viatjes de Ali Bey, ne comensa un altre de curiosíssim: tal es l' inventari detallat dels llibres que foren del rey D. Martí d' Aragó.

Hem rebut la visita de un nou colega semanal titulat *Revista artística*, que publica hermosos grabats. Li desitjem molt llarga vida.

RATA SABIA.

IDIILI TRENCAIT.

Així dessota una arbreda
parlan dos aymants novells:
—Voldria sempre tenirte
de mon cor així apropet
estrényet també en mos brassos,
dirte mon amor inmens,
y cofoy petonejante
ó jugant ab tos cabells
beure á gotas l' ambrosia,
de ta boqueta de mel;
voldria foll estrenyente
de ton cor ferne un braser!
Més ¿qué tens? ¿te ruborizas?
¿pot ser ton honor hi ofés?
perdonam, nineta, parla,
tréume del martiri aquest,
obra 'ls ulls ¿per Déu, enrahona!
—¿No foras pas tú 'l primer!

A. LLIMONER.

PRINCIPAL.

¡Un adéu á la Duse, la eminencia de la escena!
¡Y com s' ha anat animant lo públich de Barcelona! Los espectadors que ab altres artistas estrangers se contavan per dotzenas, ab ella s' han contat per centenars. Las tres últimas funcions, exquisit reixupó que 'ns ha donat fora d' abono per obsequiarnos, li han valgut tres triunfos colossals, d' aquells en que no son necessaris flors ni coloms, ni altres requincallas: triunfos de aplausos y aclamacions d' entusiasme. L' últim dia sobre tot, l' ovació 's prolongá fentse interminable: ningú sabia resignarse á que 'l teló de boca 'ns robés la séva presencia.

Contenta pot anarse'n *Frou-frou* de Barcelona: lo públich de aquí li ha fet justicia.

Lo seu nom quedarà entre 'l dels artistas més genials que 'ns han visitat.

¡Ay, cuántas vegadas, al veure representar una obra per altrás que anirán venint, haurém de dir:—¡Oh! ¿pero no havian vist desempeñar aquest paper á la Duse? Aquella, aquella era l' artista!

Dirém lo que diuhen avuy los guetos de la Ristori.

Al deixar Barcelona pera tornar á sa patria estimada, desde ahont, segons sembla, ha de passar á América, desitjem de tot cor que no olvidi may lo molt que aquí se l' admira... y lo moltíssim que aquí será anyorada.

Aquesta nit debuta la companyia cómica dirigida per Julián Romea ab *Un novio á pedir de boca*, *La noche antes* y *El baile de Luis Alfonso*.

Veurem qué tal se porta 'l simpátich actor que feya ja alguns anys que no havia treballat á Barcelona.

ROMEA.

LO CASTELL Y LA MASIA.

Es lo Sr. Conrat Roure un poeta de talent y un escriptor fácil, que ocupa en lo *Teatro catalá* un lloch distingit.

Pero la séva última producció, titulada *Lo castell y la masia*, que s' estrená 'l passat dijous més sembla l' obra de un jove qu' escriu pèl públich del any 65, que 'l treball de un veterano que segueix y contribueix als progresos de la escena catalana.

Hi despunta, com no podia menos tractantse de 'n Conrat Roure, la facilitat en la versificació, la riquesa en los pensamientos, la pericia del teatro y sobre tot lo coneixement del públich de Romea, tant amant de que l' entretingan sempre ab los mateixos procediments tallats pèls mateixos patrons ó buydats en los mateixos motllos.

Lo Sr. Roure, aquesta vegada, no ha volgut corre aventuras y se 'n ha anat á lo segur, á lo efectiu: á guanyar l' aplauso de aquell públich. L' aplauso no li falta: l' alcanza sovint al final de tiradas de versos ben contornejats y al terminarse tots los actes, qu' es cridat á la escena, especialment al acabament de l' obra.

Pera son millor efecte s' estrená una bonica decoració corresponent al primer quadro del acters, deguda al Sr. Urgellés.

En la execució sobresortiren la Sra. Monner y 'ls Srs. Moragas, Borrás y Martí.

Dimars s' estrená una pessa en un acte titulada: *La dona y la baylarina*.

Encare que 'ls xistes no son del tot nous, com no ho son tampoch los recursos de que 's val, l' obra sigué aplaudida, gracias en gran part á son movimentescénich, y l' autor, D. Pau Padrós, sigué cridat á l' escena.

En l' execució se distingí de una manera especial l' aplaudit actor cómich Sr. Capdevila.

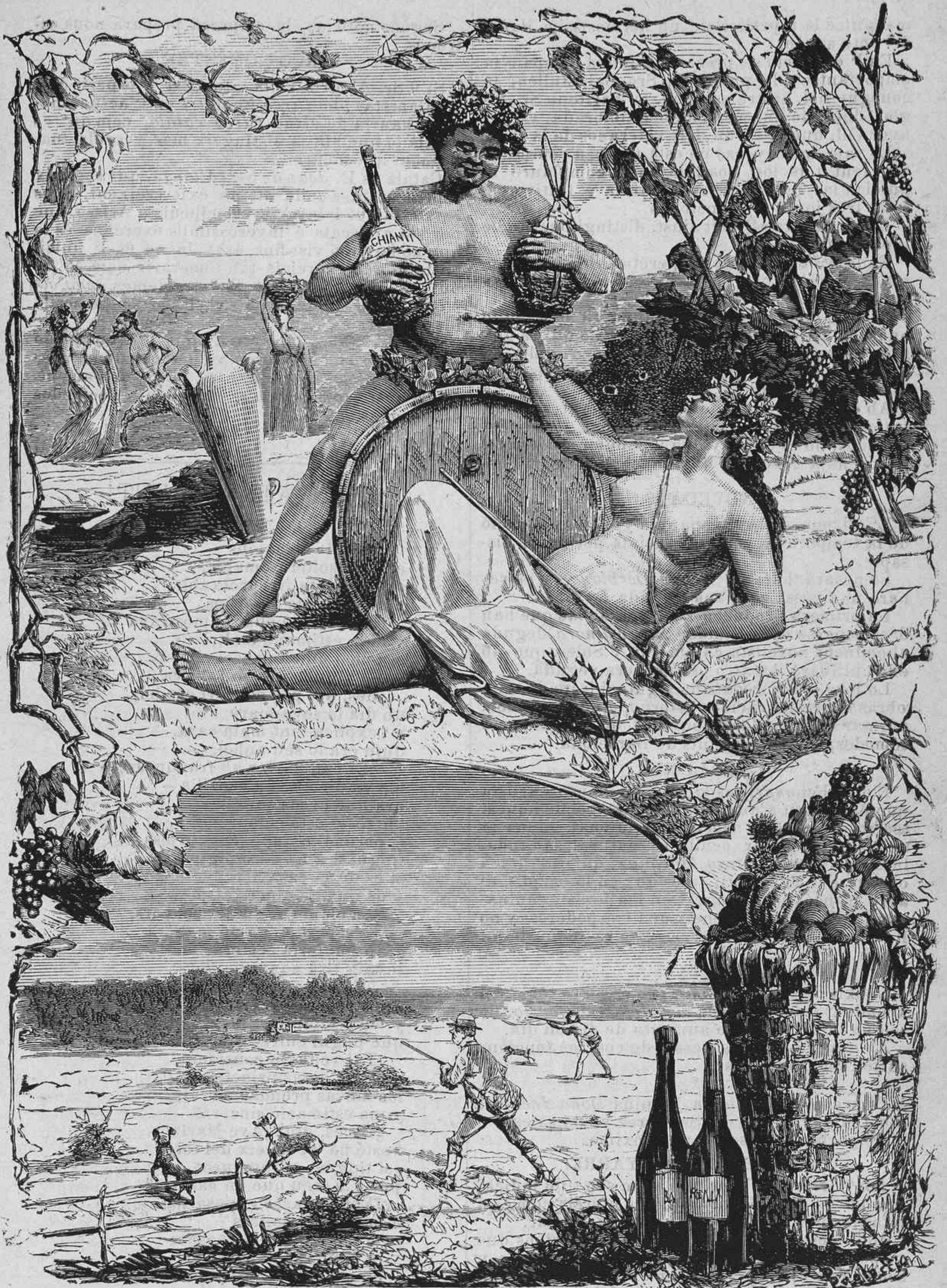
TÍVOLI.

Ja tenim instalada á la nova companyia, y reproduhida ab gran luxu de decoracions y vestuari l' obra *El gran Mogol* deguda á Audran, l' afortunat autor de *La Mascota* y abundant en números musicals ben tallats, pléns de animació y sumament garbosos y elegants.

Quan sigué estrenada aquesta obra anys endarrera tinguerem ocasió de posar de relléu son mérit musical. Avuy hauriam de repetir lo que llavors diguerem. Únicament consignarem que las pessas més brillants sigueren aplaudidas, de-

TARDOR.

Las vinyas ja son vremadas,
ja alsa 'l cap lo cassador...

ja va estampantse en los arbres
lo sello de la tardor!...

manantse la repetició de un hermosíssim *duhet* del acte segón.

En l'execució se presentá la nova companyia emportantse'n la palma 'ls Srs. Sala Julián, ja conegut del nostre públich, lo baritono Sr. Sigler, dotat de una véu mol ben timbrada, y 'l senyor Gil, que ja es un dels veterans de la casa.

Lo ram de senyoras no está tan ben representat, fent tots los possibles per complaure al públich las Sras. Curiese, García y Ontiveros, totas tres jovas y guapetonas.

Lo coro canta ab molt ajust, distingintse també l'orquestra.

En la concertació de l'opereta s'hi véu desseguida la má experta y briosa del Sr. Pérez Cabrero.

Al final de l'obra s'hi enganxá un ball, en lo qual féu son debut la Sra. Palavicino qu' es una real mossa y una bailarina de mérit. Ballá en companyia del Sr. Muñoz, autor de aquella combinació coreogràfica.

Ab tals elements, units á un decorat preciós, trajos molt richs y vistosos y preus sumament mórichs, no es estrany que 'l popular *Teatro del Tivoli* haja recobrat l'animació de sus millors dias.

NOVEDATS.

L'estreno de la companyia y l'inauguració de la temporada, están anunciats per demá disapte.

Se posará 'l drama *Felipe Derblay* y s'estrenará una pessa catalana titulada *La Gran*.

La primera producció catalana de las que han d'estrenarse es la titulada *Sogray nora*, deguda al eminent novelista catalá Piu y Soler, que ab ella cultivará 'l teatro per primera vegada.

Lo local de *Novedats* ha sigut objecte de tals obras de restauració y adorno, que no temém afirmar que quedarà convertit en un dels més cómodos, richs y elegants de Barcelona.

CATALUNYA.

Eloisa Echavarri es lo nom de la nova artista que ha vingut á aumentar lo quadro de aquest teatro. Ni per son aspecte meridional, ni per la manera de cantar oculsa sa naturalesa andalusa. Aixís en *Chateau Margaux*, qu' es l'única obra que li hem sentit, més qu' en lo brindis d'ayre francès se distingeix en las pesas genuinament andalusas. Posseheix una veupoderosa y no li falta sino dominarla pera treure 'n lo degut partit.

L'èxit de *Concierto europeo*, y sobre tot lo del xispejant sainete *Amén ó el ilustre enfermo*, no sols se sosté, sino que aumenta de dia en dia.

Ab aquestas dugas pessas de cos, las funcions surten molt nutridas.

Dimecres s'estrená la joguina *Doña Inés del alma mia*, original del Sr. Pérez y González.

Ne parlarem la senmana próxima.

NOU RETIRO. GAYARRE.

Los novios de Teruel son, com son títol indica, una parodia de *Gli amanti*, que ofereix com casi totas las parodias, poca cosa de particular.

Molt més nos agradan altras produccions que vé posant y repetint la companyia Cereceda y sempre ab aplauso, com per exemple: *El chaleco blanco*, que ab tot y ser prenda d'istiu té probabilitats de convertirse en una prenda de tot l'any.

Segóns noticias, la empresa prepara nous estrenos.

CIRCO EQUESTRE.

Si 'l Sr. Alegria volia afalagar l'esperit dels catalanistas, del *Circo Equestre* en l'actual moment hauria de dirne *Circo catalá*, com qu' es catalá lo que allí 's distingeix més y crida majorment al concurs.

Catalá es D. *Joan de Serrallonga*, que segueix representantse cada nit ab éxit creixent, y es catalá també l'intrépit velocipedista Arissó, que per sos arriscats é inverossímils exercicis es lo que no haviam vist fins ara. Ja no es l'uniciclista que fa exercicis tan temeraris com lo de pujar y baixar una escala: es ademés *semi-ciclista*, suposat que mitja roda li basta pera sostenirse y corre.

Un espectador deya:—Avants lo velocipedo tenia tres rodas; després va tenirne duas: més ensá una no més: ara ja 'n té mitja únicament. Ja veurán com aviat se donarán velocipedos sense rodas.

N. N. N.

¡QUÍN ATREVIMIENTO!

Jo tenia relacions
ab una soltera amable,
de conducta irreprotxable
y de bastants dineróns.

Gran afecte ella 'm mostrava
y jo la estimava molt;
era mon únich consol...
quan algún diné 'm faltava.

¡Mes, ay! per ma sort crudel,
un dia la seva mare
m'explicá fent mala cara,
quín era lo seu anhel.

—Li vull parlar ab franquesa,—
me va dir ab veu senzilla—
ara que ja ma pubilla
ab vosté está compromesa,
permétim que, sent curiosa,
tingui 'l gust de sapiguer
si es de sa casa hereder
y de quants diners disposa.—

Semblant pregunta, senyors,
m'exasperá en gran manera
y ab punteria certera
li vaig tirá aquestas flors:
—Es dir, senyora... *Romansos*,
que vosté busca interés
y vol recullí 'ls diners
que pugui entre 'ls homes mansos.

¡Tal volta no considera
que son cosas principals
las mèvas prendas morals
y ma estimació sincera?
¡Dinés, diu? ¡Ave Maria!
vosté no 'm coneix del tot;
¡si tingués algún durot
potsé 's creu que 'm casaria?

¡Voldria acás exposarme
á tantas calamitats
com passan tots los casats
y la creu al coll posarme?

Jo qu' estich entussiasmat
y soch dels més *liberals*,
¡si tingués alguns mils rals
perdría la llibertat?

MARINESCA.

*Al ver... en la fresca voreta del mar
las castas familias que hi van á dinar,
siguendo envidioso l' olleta fumant,
suspiros del alma llensava un cessant.*

Ara que mon cor ja logra
tot lo que desitja y vol
¿tindria 'l gran desconsol
de toparse... ab una sogra?

¡Ah! senyora, ab mi va errada.
Si m' havia compromés
ab sa filla, era, ademés
de ser per mi molt aymada,
perque tenia algún ral,
y casantme ab ella ¿sab?
no passava *mal de cap*
encar que estigués malalt.

Ja ho sab, senyora, soch pobre,
y si ab modestia vull viure,
tinch de treballar y escriure,
y pochs quartos duch á sobre.

Mes si algún capitalet
tingués jo per ma alegría,
créguim, may me casaria,
me quedava solteret.—

Després d' aquestas qüestions,
ne tinguem de més fortas,
y tancantme ella las portas,
vam rompre las relaciones.

Y are lliure torno á sé
y 'm poso á disposició,
sense cap condició,
de las solteras de bè,
que 's trobin ab los apuros
de no trobar cap *xicot*,
y que tinguin com á dot
de vint á trenta mil duros.

GESTUS II.

Lo cólera ha comensat á fer de las sévas á
Barcelona, dintre dels medis de que actualment
disposa.

Ja no ataca, á lo menos per ara, á la gent ro-
busta, als que tenen lo ronyó cubert y la butxa-
ca plena. Actualment se dedica als més infelissos
y desamparats, á unas quantas malaltas del Hos-
pital, á una pobra dona del carrer de Cabanyes,
á un pobre infelís del carrer del Mitj-dia...

Se diria que 'l malehit ha fet ali ab la miseria.

Aixó mateix indica que 'l medi més segur de
tallarli las alas consisteix en remediare las mol-
tissimas necessitats que dintre de Barcelona se
senten.

Més val gastar los diners públics en bons ali-
ments, qu' en medicinas.

Doném fortaleza als cossos débils, confiança als
esperits aclaparats y 'l cólera será impotent.

Ja veurán com ab los primers frets, tanca la
maleta dels microbis, y toca pipa.

Deyan que 'l marqués d' Alella y 'l Sr. D. Fre-
derich Marcet, tenian intenció de fer un viatge al
camp conservador.

Pero la noticia no s' ha confirmat.

Será alló del tranvia: quan los assientos del in-
terior son plens, no queda més remey que anar
á la plataforma... ó esperar que 'n passi un altre.

Aixó tal vegada será lo que pensarán fer aquest
parell de... personatjes.

Dillúns á la tarde passava l'artilleria rodada al galop extès per la Rambla del Mitj.

Y vels'hi aquí que al mateix temps que relliscava un tiro de mulas davant del antich quartel dels Civils, ne relliscava un altre davant del Liceo.

Un pagés deya, contemplant lo doble accident:

—¡Tafoy! M' agradará veure'ls pèls camins de la meva terra.

—¿D' ahónt sou, mestre?— varen preguntarli.

Y ell va respondre:

—De Calaf, per servirlo.

Las conferencias que ha donat lo nostre amich Sanpere y Miquel en l' *Ateneo barcelonés* á propòsit de l'antigua Rodalia de Corbera, han cridat poderosament l'atenció del públich.

Feya temps que 'l gran saló de la casa no 's veyia tan concorregut.

Y 's comprén l'interés del públich.

Se tracta de un plet que anava á costar á la ciutat una suma de diners considerable, á favor del desconeixement en que 's vivia sobre la verdadera importancia dels terrenos que reclama lo Sr. Marqués de Ayerbe. Y lo més estrany es que ningú havia sapigut trobar los verdaders y autèntichs antecedents del assumpto.

Lo Sr. Sanpere ha demostrat que l'Ajuntament tenia la rahó á casa y no la veyia.

Tots los barcelonins están en lo cas de donarli, junt ab las gracias, la més cordial enhorabona.

La Rambla de Barcelona durant aquests temps s' anima.

Y no sols lo pas ó siga 'l siti que la gent trepitja, sino fins las alturas ó siga la copa dels plátanos.

Cada tarde se reuneixen en Congrès animat tots los pardals de Barcelona, xarrotejant ab tal delit, que tots plegats fan l'efecte de un sens fi de cascabells que sonessin tots á l'hora.

* * *

Cosa rara.

La gran majoria de aquells aucells esculleixen ab preferencia los arbres situats davant del Gran Teatro del Liceo.

¿Qui 'ls ho haurá dit que 'l Teatro del Liceo es lo de la música?

Semblan cantants qu' esperin contracta.

Y á fe que no 's limitan sols á deixar sentir la seva veu, sino que á cada punt envian una sustancia blanquinosa que cau sobre las espatllas ó 'ls sombreros dels transeunts.

—Ay, no sé, deya una senyora al sentirsela caure.

—No 'n fassis cas, li digué 'l seu marit: son los pardals que t' han enviat targeta.

Demá la *Campana de Gracia*, publicarà un número xispejant y de gran actualitat que creyém cridarà l'atenció de sos numerosos lectores.

Sembla que á la gran nau central del Palau de la Industria se li han observat senyals de moviment.

Sembla que algú diu que no hi haurá més remey que derruir-la.

Aixís va lo poch que quedava de la Exposició Universal.

Lo que no s' esquartera s' escrotona.

Continúa, donchs, la *exposició*.

Pèls que 'l dia que s' ensorri 's trobin á sota.

Deya aquest dia 'l revister de Paris del *Brusi*: «Sarah Bernhard, entre paréntesis, tiene marcada afición á los animales. En su taller de escultura guardó por largo tiempo un tigre cachorro, que trajo de uno de sus viajes lejanos; después un león, que regaló al Jardín de Plantas, y por fin, perros gigantes que parecían querer devorarla con sus feroces fauces.»

¿Que 'ls gossos que tenia la célebre comedianta volian devorarla?

No m' ho farà creure ningú.

Lo gos es un animal massa intel·ligent.

Ma Sarah Bernhardt tot es ós.

Lo governador de la provincia insisteix en donar ordres á las empresas teatrals á fi de que á dos quarts de una de la nit quedin terminadas las funcions.

Molt bè está que 's dongan aqueixas ordres; pero estaria millor que 's dictessen condicions prácticas pera ferlas efectivas.

Y aqueixas condicions podrian consistir en tassar lo temps destinat als intermedis, que forman la part més fastidiosa de tot espectacle teatral.

Intermedis de deu minuts lo temps de fumar un cigarro—bastarian. Per cada minut d' excés, cinch duros de multa.

Ja veurian llavors qué dejorn s' acabarian las funcions que ara terminan á altra hora.

Vagin á ca 'n Parés, á veure 'l magnífich quadro de Garnelo, titulat *Lo desafio interromput*.

Representa una escena altament dramática, sorpresa en lo moment culminant del fet, y que

ARTISTA RETIRAT.

Un torero d' aygua ab sucre,
que abandona la muleta
perque diu que á cops de tronxo
li han arrencat la cubeta.

fins oferint cert aspecte teatral impossible d'evitar, impressiona y fa sentir.

Las condicions del jove pintor resplandeixen en lo ben trassat de las figuras, en l'expressió que totas ellas presentan, en la armonia de la composició y fins en l'elegancia del conjunt.

No coneixiam al Sr. Garnelo: sabém sols qu'és molt jove, y desd'ara li augurém que arribará lluny.

Un quientet qu'extrech de un dels últims *Plats del dia* publicats per Mariano Cavia:

Hi havia un arcalde que deya á uns novillers contractats pera la funció del poble:

—Bueno y ¿cuál de ustedes es el que se va á dejar coger?

—¿Qué dice este hombre?—exclamaren aterrats los novillers.

—¡Qué he de decir! Que si aquí se dan toros es con la condición de...

—¿De qué?

—De que *haiga* desgracias.

¡Quin arcalde més conservador!

En una de las últimas sessions del Ajuntament va quedar sobre la taula un dictamen aprobant alguns comptes que ascendeixen á uns onze mil duros per gas y llum eléctrica suministrada á las Casas Consistoriales.

¡Quina cosa més rara!

¡Onze mil duros de llum y tant á las foscas que aném!

A un cert setmanari pornogràfic que suposa que l'*ESQUELLA DE LA TORRATXA* ha anat á trobar per sota ma á un apreciable diari moventlo á cridar l'atenció de las autoritats sobre las indecencias per ell publicadas, hem de respóndreli que tenim probat de sobras que quan volém atacar á algú, ho fem sempre de dret y ensenyant la cara.

Per lo demás, cónstili que may nos hem ocupat d'ell, per la rahó molt senzilla de que ni 'l ve yém ni 'l llegim y tot lo que diga 'ns té sense cuidado.

¡No caldria sino que nosaltres fessem cas de paperots que no sembla sino que s'han creat expressament per favorir lo negoci de certas *industrials* que gastan cartilla!

Un altre noy atropellat.

Aquest ho ha sigut pels anomenats germans de la Doctrina cristiana que tenen un colégi en lo carrer de la Riereta.

La victima rebé dos cops de puntero en la regió lumbar.

Resultat, una contusió forta en la regió *lumbosacra*.

¡Sacra!

¡Y germá de la Doctrina cristiana!...

Modas en porta.

Pels homes: substitució del frach negre, pèl frach de coloraina. Ja no son sols los rojos com los que van sortir dos ó tres anys enrera: ara se admetrán tots los colors, granat, blau, salmó, heliotrop, lila... á gust del consumidor. Estarán además provistos de giras de seda y descansarán sobre una hermillilla blanca recamada ó brodada.

Afeigeixin á aixó calsa curta de color clar, mitjas de seda, sabata baixa ab civella daurada ó de plata, camisa y punys ab xorrera y ja tenen un elegant *fin de siecle*.

LO DEL DIA.

—Ja ho veu, Llúcia, cuántas trifulcas plegadas... *Va-rola, pademia de cólera...* y ara guerra á Calaf!...

A lo menos *fin de siecle* XVIII.

Y ara aném á las senyoras.

Destinat á la més hermosa meytat del género humá se tracta ¿de qué dirian?

Se tracta de restaurar ¡horror! l'ignoble mirinyach.

Amagar las graciosas curvas femeninas dintre de l'estufada gabia de crinolina: ficar á las hermosas dintre de aquella ignoble pollera!...

¡Quin contrast!

¡Los homes ensenyant las pantorrillas y las donas amagant fins la punta del ben calsat peu!...

Vaja, ó molt m'enganyo, ó lo qu'és aquesta vegada 'ls legisladors de la moda dictarán la lley; pero no podrán lograr que ningú l'acati.

Ha mort á Paris Alfons Karr, á l'edat de 82 anys.

Tingué alguns anys de gran celebritat, distingintse per l'amenitat de sos escrits lleugers y picants. En sos últims temps se dedicava á la floricultura, deixant que la naturalesa escribis per ell ab colors y perfums, que no pot imitar l'art per més que fassa.

Hi ha una anécdota curiosa que 's refereix als primers anys del ingenios escriptor.

Escriure pèl públich es fácil: escriure y ferse notar de bonas á primeras es una mica més difícil... y més, allá á Paris... ¡Es tan gran aquella capital!... ¡Y además, viu tan atrafegada!...

Alfons Karr se 'n pensà una per rompre las barreras de la indiferencia.

Llogà un criat negre y li feu passejar pèls principals carrers de la capital un gos molt alt, gros y extrany que tenia, ab ordre de dir á tots los transeunts que 's giravan á contemplar al criat y á la bestia:

—Senyors ¿veuhèn aquest gos? ¡Es lo gos de M. Alfons Karr!

Als pochos dias lo nom de Alfons Karr era l'obsessió de tot lo París que 's passeja y surt al carrer. Llavors l'ingenios escriptor donà á llum la seva obra primera. Com escrita d'ell era notable, y tot París va llegirla y celebrarla.

Alfons Karr en un moment s' havia fet una reputació.

En lo saló d'espera d'una estació de ferrocarril, s'hi troba sentada una senyora d'edat.

Comensan á despatxar bitllets, y un viatjer que s'adona de la indicada senyora qu'está movent lo cap, com si pesés figas, creyentla adormida, s'hi acosta, la desperta y li diu:

GARROT EN MÁ.

—Aquest senyoret del diable que sempre 'm vè á atormentar, jara qu'espolso la estora se m'hauria d'acostar!

—Senyora, miri que van á tancar lo despaig.
—M' es igual.
—Lo tren li escaparà.
—Tant se me 'n dona. Jo no marxo. Si vinch aquí cada tarde, després de dinar, es per curiositat. M' agrada veure la cara que fan los que arriban quan lo tren ja 'ls ha escapat.

En una *soirée*:

Un dels concurrents baix la influencia ó 'l contagi dels badalls que fa un senyor segut al seu costat, badalla també, á riscos de desllorigarse las barras.

—¡Quina reunió més fastidiosa! ¿Veritat?—diu dirigintse al senyor á qui no té 'l gust de co-neixer.

—¡Y tant fastidiosa!...—respón lo senyor.

—¿Anemse'n?

—No puch.

—¿Y aixó?

—Soch l'amo de la casa.

A un que no té res y gasta molt, van pregun-tarli de qué vivia.

Y ell va respondre:

—Visch de lo que dech.

Alrededor de una taula de jochs.

Lo banquer:—¡Jugo!

Un punt:—Retiro 'ls cinch duros.

Lo banquer:—Pero si no hi ha posat res...

Lo punt:—Está bé: donchs en aquest cas retiro lo dit.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO PENÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—*Pri-ma-ve-ra.*
2. ID. 2.ª—*O-li-va.*
3. MUDANSA.—*Jau-Pau-Cau.*
4. SINONIMIA.—*Costura.*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Barcelona en camisa.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Floresta*
7. TERS DE SÍLABAS.—*CA SA CA
SA GASTA
CA TA LA*
8. GEROGLÍFICH.—*Ma mestressa Si-la per l'asa gasta tres pessetas diarias.*

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO.

1. XARADA.—*Am-pa-ro.*
2. ENDEVINALLA.—*La clau.*
3. TRENCA-CLOSCAS.—*San Hipòlit de Voltregá.*
4. ROMBO.—
L
C O P
C A N E M
L O N D R E S
P E R O L
M E L
S
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Viladecols.*
6. INTRÍNGULIS.—*Mallal.*
7. GEROGLÍFICH.—*Lo sobre de una carta casisempre va escrit.*

LOPEZ-EDITOR. Rambla del Mitj, n.º 20, Barcelona. Llibreria Espanyola.

ALMANACH

¡¡GRAN NOVEDAD!! Obra nueva

MISTERIOS DE LA

LOCURA

NOVELA CIENTÍFICA

por el doctor J. GINÉ Y PARTAGÁS

Edicion de gran lujo, ilustrada por P. Eriz.—Ptas. 5.

<p>Martinez Barrionuevo</p> <p>EL DECÁLOGO</p> <p>NO HURTAR</p> <p>NOVELA ESPAÑOLA</p> <p>Un tomo en 8.º, Ptas. 1'50.</p>	<p>M. Figuerola Aldrufeu</p> <p>L' esca del pecat</p> <p>NOVELA ORIGINAL</p> <p>Un tomo en 8.º, Ptas. 2.</p>	<p>Pablo Bourget</p> <p>UN</p> <p>CORAZON DE MUJER</p> <p>Un tomo en 8.º, Ptas. 2.</p>
--	--	---

EL GRAN APÓSTOL. Vida legendaria de SAN PABLO, por <i>Bravo y Tudela</i> .	Ptas. 3
LA BESTIA HUMANA , por <i>Emilio Zola</i> (2.ª edicion). Dos tomos en 8.º	» 6
INFORTUNIOS DE AMOR , por <i>Edmundo de Amicis</i> . Un tomo en 8.º	» 4
COMBATES Y AVENTURAS , por id. id. id. id.	» 4
TRATA DE BLANCAS , por <i>Eugenio Antonio Flores</i> . Un tomo en 8.º.	» 3
ALGO. Coleccion de poesias de <i>D. José M.ª Bartrina</i> . Un tomo en 8.º.	» 3
ROMANCES DE CORTE Y VILLA , por <i>Francisco Gras y Elías</i> . Un tomo en 8.º.	» 2'50
POESIA DEL PORVENIR , por <i>F. Salazar y Quintana</i> . Un tomo 8.º.	» 2'50

AVIS

Adelantan rápidamente los treballs de

L' ALMANACH

— DE —

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent 1ª import en libransas del Giro Mútu, o bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS.

I.

Vaig anar un mes á Cinch
per passarhi un xich l' istiu
trobanthi allí un lenitiu.
pèl dolor crónich que tinch.
Mes si ho sè tan cert, no vinch,
puig al tornar ab lo tren,
vaig tení un rato dolent
que si bè no prenguí mal,
un resultat molt fatal
va doná á la demés gent.

En lo mèu vagó hi venia
una dona ab molt humor,
un que tè quart-dos lo cor
y un jove que sols dormia.
Un vell que sempre tussia,
un capellá un senyor gras,
un borni ab un dos al nas,
un crach grabat de verola,
y movent molta tabola,
tres total al mèu detrás.

També hi venia un manyá,
dos soldats y un mallorquí
que segons me varen di',
quarta-dos-tres-quart está.
Donchs un xich ans d' arribá'
mentres la gent més tranquila
estava allí fent barrila,
y grapejant d' alló més,
sens que ningú s' ho pensés,
¡patám!! lo tren descarrila.
Crits formidables, esglays,
plors, gemechs y confusió,
sanch per terra, trenches, doló,
nassos xafats y desmayos.
Y entre aquell concertant d' ays,
vaig perdre una gorra qu' era
de una invers quart de primera,
y un paraygua molt hermós.

¡Afortunadament, los
cotxes eran de tercera!

J. ALAMALIV.

II.

Ma primera es musical,
consonant es ma tercera,
invers-dugas mineral:
la quarta es una vocal
y lo Tot nena riallera.

MR. EUGON Y C.^a

ENDAVINALLA.

Sent bestia 't dich de continuu
que no crech res del que dius.
Volo, nedo y soch dos lletras;
endavínam apa aquí.

J. TERRI.

TRIANGUL.

Primera ratlla horisontal y vertical: Població catalana.
—Segona: element de las óperas.—Tercera: acció d' au-
cell.—Quarta: element que figura en moltas casas.—
Quinta: present de indicatiu de un verb.—Sexta: un nú-
mero.

DALMAN DE RODA.

TRENCA CLOSCAS.

ADELA M LLOP.

MATARÓ.

Formar ab aquestas lletras lo titul de una producció
catalana.

F. A. MISERICORN.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Riu de Catalunya.
5 6 7 6 4 8 3.—Un' aygua.
5 6 7 8 4 3.—Part de la montanya.
5 6 7 6 4.—Célebre navegant.
2 3 4 3.—Animal.
5 6 7.—Verdura.
7 3.—Musical.
8.—Vocal.
1 3.—Musical.
5 6 4.—Part del cos humá.
2 6 5 3.—Carrer de Barcelona.
7 7 3 4 3.—Plassa " " "
5 6 2 6 4 3.—Tot sant ne tè.
5 6 7 8 1 7 6.—Verdura.

[LLANGOTA.]

GEROGLIFICH.

∴
+
tt T tt

—
T
FI TI
DII

JOAQUIM CASADEVALL.

SENSE L' ARTILLER.

—Vaja, avuy ja no ve en Perez...
¡Los han ben xarpat, los pobres!
¡Portarlos allá á Calaf,
á ferlos fer de manobras!...

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.